

Nadace
Ivana Dejmala
pro ochranu přírody

PROJEKT ZVÝŠENÍ STABILITY LESNÍCH POROSTŮ NA LIBERECKU V ROCE 2023

Nadace Ivana Dejmala pro ochranu přírody

sídlo: Vaňurova 465/20, 460 07 Liberec 3 | kancelář: Matoušova 453/21, 460 01 Liberec 3

IČ: 467 460 30

zastoupená Mgr. Ondřejem Petrovským, ředitelem

tel: 605 701 503 | email: info@nadaceivanadejmala.cz | web: www.nadaceivanadejmala.cz

bankovní spojení: 346 35 88/0300

BŘEZEN 2023

POPIS PROBLEMATIKY

Jedním ze základních problémů ochrany přírody a krajiny v České republice zůstává pokles biodiverzity na úrovni druhů, ekosystémů a s tím související narušená ekologická stabilita. Snížení rozmanitosti a početnosti původních druhů je důsledkem devastace krajiny a přírodních zdrojů našeho území v posledních desetiletích.

Nevhodný způsob hospodaření a znečišťování životního prostředí se odrazil i na stavu našich lesů. Celkově byly lesy a lesní půdy ve střední Evropě postiženy dlouholetým a intenzivním působením imisí a kyselých dešťů. Tyto negativní dopady průmyslových vlivů byly v našich podmínkách umocněny systémem obhospodařování lesů, který byl dlouhodobě zaměřen na jednostrannou podporu dřevoprodukční funkce. Důsledkem jsou dnešní převážně věkově i druhově monokulturní smrkové lesní porosty s výrazně sníženou odolností proti nepříznivým vlivům. Aktuálně také na řadě míst napadené kůrovcovou kalamitou.

HISTORIE PROJEKTU A CO JSME JIŽ DOKÁZALI

Po dlouhém období pěstování stejnověkových monokulturních lesních porostů za významného použití holosečného způsobu obhospodařování dochází v posledních letech v rámci České republiky k opětovnému návratu využívání šetrnějších způsobů hospodaření v lesích. Již od vzniku naší nadace podporujeme druhově rozmanité lesní porosty, které jsou nezbytné pro dlouhodobě stabilnější a přirozenější lesy. V počátcích se jednalo o programy zaměřené vyloženě na záchranu původního genofondu přímo v Jizerských horách, které byly postiženy významnou ekologickou katastrofou. Ta vedla k odlesnění více než 100 km² náhorních plošin. V současné době je situace již mnohem lepší, ale stav se vrací k normálu velice pomalu. V posledních letech intenzivně cílíme k vyšší druhové i věkové biodiverzitě lesa a tuto snahu přenášíme do lesů na Liberecku. Spojili jsme se s odborným lesním hospodářem Ing. Janem Dudou, který se stará o obecní, církevní i soukromé lesy v okolí Liberce a hospodaří v nich nepasečným způsobem s cílem vnést do porostů vyšší zastoupení jedlí a listnatých stromů. I díky příspěvkům našich dárců se za posledních devět let podařilo v Jizerských horách a na Liberecku vysázet 325 568 sazenic převážně buků, dubů nebo jedlí, na které naše nadace přispěla částkou přesahující 5,5 miliónu korun. V naší snaze budeme pokračovat i v letošním roce.

CO JE CÍLEM PROJEKTU

Dlouhodobé zkušenosti lesních hospodářů, které byly podtrženy vývojem posledních let ukazují, že pouze druhově a věkově rozmanitý les může odolávat nepříznivým podmínkám, které v současné době gradují. Jedná se o dlouhodobá suchá období a s nimi související aktuální kůrovcová kalamita. Zdravý a přirozený les by si s takovými vlivy dokázal poradit mnohem lépe a nedocházelo by ke vzniku tak rozsáhlých holin. Sázíme na změnu způsobu hospodaření v lesích a to přechodem na podrostní, výběrný způsob, který bude mít v podmínkách vybraných lesích nejširší využití a to zejména v částech lesních porostů, kde výrazně převažují ekologické a environmentální funkce nad funkcí produkční. Nízké a nerovnoměrné zastoupení listnatých dřevin a jedle si žádá jejich umělé zavádění. Je nezbytné důsledně využívat možnosti řízené přirozené obnovy všude tam, kde jsou pro tento postup a očekávané pozitivní výsledky vhodné předpoklady. K realizaci našeho záměru a k dosažení tohoto cíle slouží i náš projekt zvýšení stability lesních porostů na Liberecku. Jedná se o nekomerční projekt realizovaný převážně v obecních a církevních lesích. Naším cílem je dosažení stability, trvalosti a vyváženosti plnění všech funkcí lesa. Předpokladem pro jeho dosažení a udržení je respekt k lesu jako ekosystému se složitými vazbami.

České lesy, ty na Liberecku nevyjímaje, mají již dlouhodobě přemnožené stavy spárkaté zvěře, která způsobuje významné škody na nových výsadbách. Tím je prakticky znemožněna přirozená obnova lesa. Bez kvalitní ochrany vysázených sazenic by neměly dlouhodobou perspektivu. Snížování stavu zvěře na únosnou úroveň se příliš neděje a proto je potřebné budovat oplocenky a sazenice ochraňovat nátěry repelenty.

LOKALIZACE PROJEKTU

Zájmové lokality projektu zvýšení stability lesních porostů na Liberecku jsou převážně součástí obecních či církevních pozemcích určených k plnění funkcí lesa.

Vlastník/ Katastrální území	Druh sazenic	Počet sazenic na lokality (ks)	Ochrana sazenic IO = individuální ochrana	Zaujatá výměra v projektu (ha)
Město Rychnov u Jablonce nad Nisou	Buk lesní	13 900		1,39
	Smrk ztepilý	2 500		0,50
	Jedle bělokorá	1 350	480 m oplocení	0,24
	Modřín opadavý	400	400 ks IO	0,13
	Javor klen	25	25 ks IO	
	Šípek	20		
	trnka	20		
	Jilm horský	15	15 ks IO	
Obec Rádlo	Buk lesní	1 000		0,10
	Smrk ztepilý	200		0,04
	Javor klen	15	15 ks IO	
	Oprava pův. opl.		400 m oplocení	
Obec Jeřmanice	Buk lesní	3 000		0,30
	Jedle bělokorá	425	100 m oplocení	0,61
	Oprava pův. opl.		205 m oplocení	
Obec Dlouhý Most	Buk lesní	1 000		0,15
	Smrk ztepilý	300		0,06
	Jedle bělokorá	200		0,04
	Javor klen	25	25 ks IO	
	Lípa srdčitá	20	20 ks IO	
Obec Šimonovice	Buk lesní	4 000		1,00
	Smrk ztepilý	1 000		0,20
	Jedle bělokorá	200		0,04
Obec Bílý Kostel nad Nisou	Buk lesní	2 500		0,50
	Smrk ztepilý	500		0,10
	Oprava pův. opl.		300 m oplocení	
Město Hrádek nad Nisou	Buk lesní	7 500		0,75
	Dub letní	1 000		0,10
	Jedle bělokorá	550	100 m oplocení	0,08
	Javor mléč	200	100 m oplocení	0,06
	Jilm horský	175	25 ks IO	0,03
	Modřín opadavý	100	100 ks IO	0,03
	Šípek	50		
	Oprava pův. opl.		500 m oplocení	
Obec Rynoltice	Buk lesní	5 000		0,55
	Jedle bělokorá	900	200 m oplocení	0,18
	Javor mléč	15	15 ks IO	
	Oprava pův. opl.		500 m oplocení	
Jan Konrád - Líšný	Jedle bělokorá	700	700 ks IO	0,14
Martina Šnajdrová	Jedle bělokorá	200	90 m oplocení	0,06
Václav Škoda	Jedle bělokorá	900	300 m oplocení	0,18
ŘK farnost Nová Ves	Jilm horský	25	25 ks IO	
	Javor mléč	25	25 ks IO	
ŘK farnost Chrastava	Jilm horský	25	25 ks IO	
	Javor mléč	25	25 ks IO	
Celkem		50 005	3 275 m / 1 440 ks IO	7,56

OBEČNÉ POŽADAVKY NA KVALITU SAZENIC

Jedním z nejvýznamnějších faktorů ovlivňujících úspěšnost výsadeb je kvalita použitého sadebního materiálu, který vždy podmiňuje úspěšnost následujícího vývoje lesního porostu. Jedině přísným dodržováním předepsané kvality zabráníme neúměrným ztrátám při obnově lesních porostů a zajistíme tak předpoklad pro budoucí naplnění všech požadovaných funkcí lesa včetně zajištění odolnosti a stability zakládaných lesních porostů. Využity budou sazenice krytokořenné – tzv. rašelino-celulózové kelímky (RCK), které jsou pro plánovanou podzimní výsadbu vhodné.

PŘEHLED MNOŽSTVÍ A TYPŮ SAZENIC

Sazenice (krytokořenná)	Počet (ks)	Cena za kus s DPH	Celkem s DPH
Buk lesní	37 900	17,50 Kč	663 250 Kč
Jedle bělokorá	5 425	25,50 Kč	138 337,50 Kč
Smrk ztepilý (26-35 cm)	2 800	16,00 Kč	44 800 Kč
Smrk ztepilý (36-50 cm)	1 700	17,50 Kč	29 750 Kč
Dub letní	1 000	17,50 Kč	17 500 Kč
Javor mléč	265	18,50 Kč	4 902,50 Kč
Modřín opadavý	500	18,00 Kč	9 000 Kč
Jilm horský	240	19,00 Kč	4 560 Kč
Šípek	70	20,00 Kč	1 400 Kč
Javor klen	65	17,50 Kč	1 137,50 Kč
Lípa srdčitá	20	18,50 Kč	370 Kč
Trnka	20	20,00 Kč	400 Kč
Celkem sazenice	50 005		915 407,50 Kč

SOUHRNNÝ ROZPOČET PROJEKTU

Položka	Množství	Cena
Sazenice stromů – nákup sadebního materiálu	50 005 ks	915 408 Kč
Náklady na výsadby – práce (9 Kč á kus)	50 005 ks	450 045 Kč
Výstavba oplocenek pro jedle (170 Kč á metr)	1 370 m	232 900 Kč
Vylepšení stávajících oplocenek – použití kovových sloupků (130 Kč á metr)	1 905 m	247 650 Kč
Individuální ochrany sazenic	1 440 ks	84 620 Kč
Celkové náklady včetně DPH		1 930 623 Kč

PRŮBĚH PROJEKTU

Proběhlo vytipování pozemků pro výsadby a volba vhodných druhů dřevin, během jara budou tyto sazenice objednány a dle potřeby budou vyzvednuty ze školek. Během léta a brzkého podzimu proběhne výstavba oplocenek a opravy některých starších, které již potřebují renovaci. Ty pak budou chránit jedle před okusem pupenů a větví ale i ohryzem kůry a vytloukáním. Následně budou sazenice pod odborným dohledem dle klimatických podmínek vysazovány během podzimu letošního roku a v dalších letech bude probíhat následná péče např. i formou ožínání, nátěry repelenty (u buků, modřínů a borovic) či opravou oplocenek (u jedlí). V letošním roce budou dříve vysázené porosty doplňovány o další druhy dřevin v menších hloučcích, které budou před zvěří ochráněny individuálními ochranami neb oplocenky by v těchto menších ploškách nedávaly smysl. Následnou péči a udržitelnost projektu zajistí realizátor projektu odborný lesní hospodář Ing. Jan Duda ve spolupráci s obcemi, farnostmi a soukromíky, na jejichž pozemcích se bude projekt provádět. Na výměnu sloupků některých oplocenek, které budou nahrazeny opakovaně použitelnými kovovými sloupy, v letošním roce přispějeme. Všichni majitelé lesa se zároveň zavazují, že budou ve svých lesích hospodařit nepasečným způsobem dlouhodobě.

O CO ŽÁDÁME

Realizace celého projektu je závislá na finančních prostředcích, které se nám podaří získat od našich dárců. Dovolte mi tedy se na Vaši společnost obrátit s žádostí o podporu výsadeb druhově rozmanitých lesů na Liberecku. Celkový rozpočet projektu činí v letošním roce 1 930 623,- Kč, z čehož naše nadace uhradí nákup i výsadbu 50 005 sazenic a náklady na jejich ochranu před zvěří, dále pak opravu některých starších oplocenek a výměnu sloupů za opakovaně použitelné kovové. Byli bychom Vám a Vaší společnosti velice vděční, pokud byste nám s financováním projektu pomohli. Realizace probíhá již od roku 2015 a letos navazuje na předchozí úspěšný průběh, během kterého bylo vysázeno již přes 325 tisíc sazenic. S žádostí o dar se obracíme na vícero subjektů. Přibližně polovinu potřebných prostředků máme již přislíbenou a věříme, že se nám na realizaci projektu podaří zbývajících financí sehnat. Samotní vlastníci lesa se budou v příštích letech spolupodílet nad rámec předloženého rozpočtu úhradou následné péče a zajistí tak dlouhodobou udržitelnost projektu. Prostředky na část financování máme připravené i ve vlastním rozpočtu.

CO MŮŽEME NABÍDNOUT

Rozhodnete-li se nás podpořit, nabízíme Vám prostor pro Vaše logo v benefičním kalendáři Zaostřeno na Jizerky 2024, který má již dvanáctiletou tradici a u veřejnosti je velice oblíbený. Dále bude Vaše společnost uvedena i ve výroční zprávě a na našich internetových stránkách. A to vše ve spojení s projektem, který bude pomáhat posilovat druhovou rozmanitost lesa, jenž je nezbytná pro jeho dlouhodobou, přirozenou a zdravou budoucnost.

O NADACI

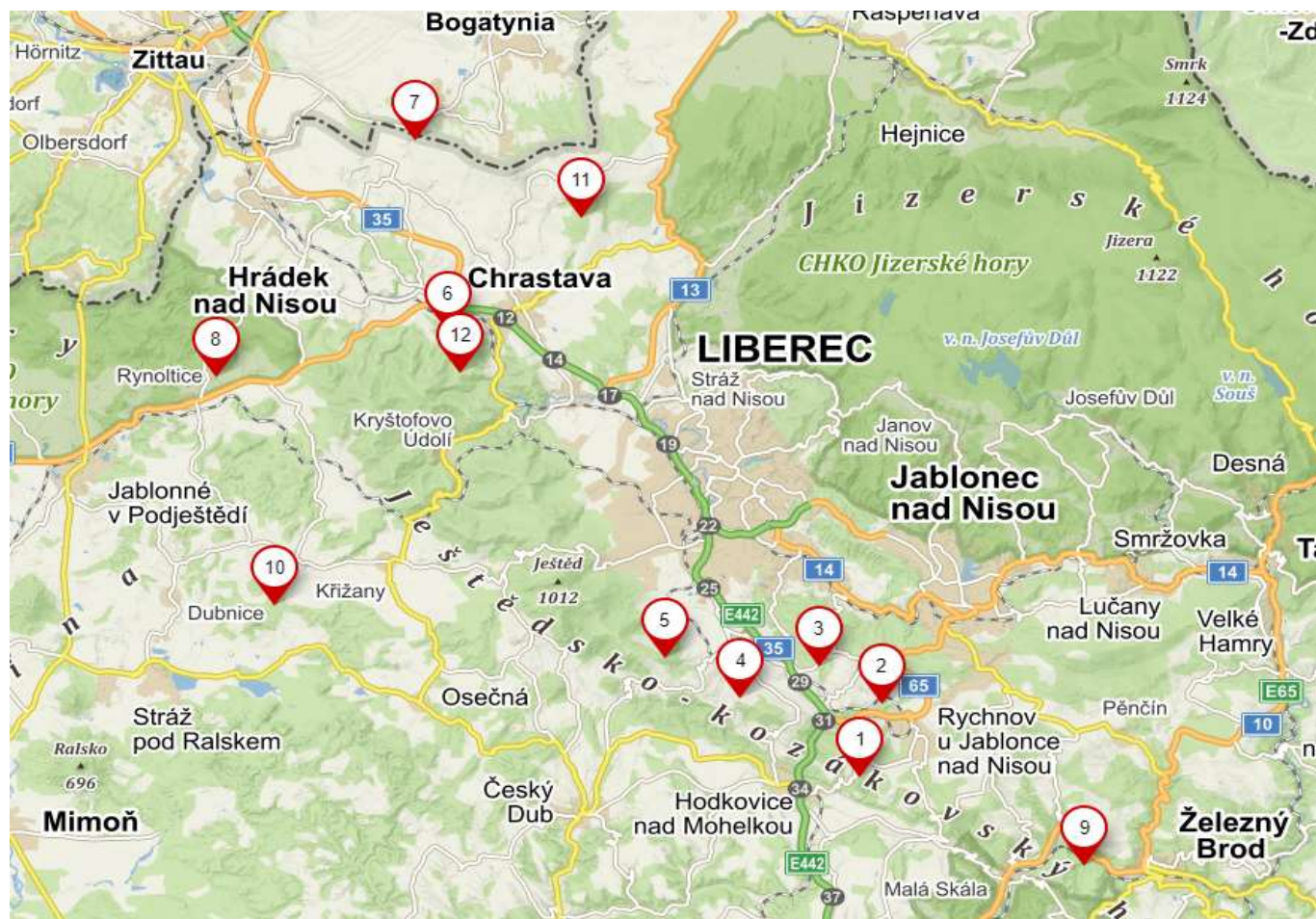
S ochranou přírody pomáháme již 29 let. V poslední době jsme se zaměřili na zadržování vody v jizerskohorských rašeliništích, zvyšování biodiverzity lesů na Liberecku, budování tůní u Sedmihorek, ekologickou výchovu dětí, osvětu veřejnosti a mnoho dalších projektů zaměřených na praktická ekologická opatření nebo publikační či výzkumné aktivity. Celkem jsme v roce 2022 podpořili 61 projektů částkou převyšující 3,7 miliónů korun, což je o jeden milion korun více než v předchozím roce. Vážíme si všech našich dárců, kteří nám umožňují každým rokem podporovat čím dál tím větší množství projektů a zároveň nás těší, že je v našem okolí tolik organizací i lidí, kteří samotné projekty táhnou. Díky této spolupráci je stav naší krajiny zas o něco lepší a pro budoucí generaci trvale udržitelnější. Pravidelně procházíme obsáhlým hodnocením a jsme držiteli certifikátu Znamka kvality, která je udělována Fórem dárců ověřeným nadacím.

V roce 2022 se podařilo Jizersko-ještědskému horskému spolku za našeho přispění vybudovat dalších 65 přehrážek v Národní přírodní rezervaci Rašeliniště Jizery a dalších 32 bude doděláno v tomto roce. Díky nim se zvýší retenční schopnost krajiny. V době dešťů tak budou rašeliniště vodu lépe akumulovat, pomohou zmírnit její odtok a tedy i záplavy na jejich toku. V době sucha dokáží naopak vodu postupně uvolňovat a zachovat tak vláhu pro okolní přírodu a její živočišné i rostlinné obyvatelé.

Podařilo se také dokončit projekt Záchrany Sedmihorských mokřadů. Díky Pozemkovému spolku Sedmihorské mokřady bylo vybudováno 14 tůní, přerušeno až 7 km melioračních trubek a zahrazeno 770 metrů odvodňovacích kanálů. Vznikla tak vodní plocha s celkovou rozlohou asi 6000 m², ale zejména skrytý rezervoár vody v okolní půdě vytvořený díky zrušeným melioracím, navýšil retenční kapacitu území přibližně o 26 500 m³. Díky tomu se území vrátila jeho přirozená funkce zadržování vody v krajině.

Dále běží i projekt záchrany populace tetřívka v Jizerských horách. Pracujeme na informační kampani, která má za cíl posunout vnímání návštěvníků hor v tom, že je potřeba mít k přírodě respekt a chovat se v ní s ohledem na to, že zde žije řada dalších zvířecích obyvatel, které není vhodné rušit. Zároveň připravujeme s Lesy České republiky i realizační projekt, který bude mít za cíl postupně obnovovat tetřívčí centra v horách, kde má tento černý rytíř hor ideální podmínky k životu.

ORIENTAČNÍ MAPA VÝSADEB

Legenda (množství sazenic dle lokality):

1. Rychnov u Jablonce nad Nisou • 18 230 ks sazenic	5. Šimonovice • 5 200 ks sazenic	9. Líšný • 700 ks sazenic
2. Rádlo • 1 315 ks sazenic	6. Bílý Kostel nad Nisou • 3 000 ks sazenic	10. Žibřidice • 200 ks sazenic
3. Jeřmanice • 3 425 ks sazenic	7. Hrádek nad Nisou • 9 575 ks sazenic	11. Nová Ves u Chrastavy • 50 ks sazenic
4. Dlouhý Most • 2 445 ks sazenic	8. Rynoltice • 5 915 ks sazenic	12. Andělská Hora • 50 ks sazenic

DETAILNĚJŠÍ MAPU VÝSADEB NALEZNETE ZDE:

<https://www.nadaceivanadejmala.cz/projekty/zvyseni-stability-lesnich-porostu-na-liberecku>

Naší vizí je čisté, přirozené, druhově rozmanité přírodní a krajinné prostředí a společnost, která dodržuje principy trvale udržitelného života.

Pomozte nám zvýšit druhovou rozmanitost našich lesů.

Děkujeme!